

OPP

Obavještenje o promjeni propisa

Naziv propisa:	Pravilnik o uslovima za izdavanje sertifikata pružaocima usluga u vazdušnoj plovidbi
Svrha propisa:	U skladu sa Zakonom o vazduhoplovstvu BiH, član 14. Sektor za vazduhoplovnu navigaciju i aerodrome (ANAD), Odsjek za vazduhoplovnu navigaciju (ANS) u sklopu planiranih aktivnosti pristupiće izradi propisa iz oblasti koju definiše Pravilnik o uslovima za izdavanje sertifikata pružaocima usluga u vazdušnoj plovidbi koji će obuhvatiti kompletan proces sertifikacije i sprovođenja inicijalnog nadzora pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi. Pravilnik će biti usklađen sa standardima i preporučenom praksom EUROCONTROL-a i Uredbama Evropske komisije (EC). Pravilnik će biti usklađen sa standardima i preporučenom praksom Međunarodne organizacije za civilno vazduhoplovstvo (ICAO) i Uredbama Evropske komisije (EC).
Obrazloženje ^{1*}	Važeći Pravilnik o uslovima i načinu izdavanja i važenja sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“ broj 85/13, 84/14 i 37/15) nije u potpunosti usklađen sa drugim relevantnim propisima iz ove oblasti. Donošenjem Pravilnika o uslovima za izdavanje sertifikata pružaocima usluga u vazdušnoj plovidbi gore pomenuti važeći Pravilnik o uslovima i načinu izdavanja i važenja sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi u Bosni i Hercegovini će biti stavljen van snage.
Datum objave OPP:	20.12.2016. godine
Rok za dostavu komentara:	20.01.2017.
Kome se dostavljaju komentari:	Dragan Petrović
e-mail na koji se dostavljaju komentari:	dragan.petrovic@bhdca.gov.ba
Prilog Prednacrt propisa:	Pravilnik o uslovima za izdavanje sertifikata pružaocima usluga u vazdušnoj plovidbi

¹ Objašnjena potreba za donošenjem propisa i druge informacije kao što su: pravni osnov za uvođenje propisa, razlozi i objašnjenje odabrane politike, usklađenost sa evropskim zakonodavstvom, provedbeni mehanizmi i obezbjeđenje poštovanja propisa, potrebna finansijska sredstva za provođenje propisa i finansijski efekti itd.

ToR
Inicijativa za izradu propisa

1.	Radni naziv propisa	Pravilnik o uslovima za izdavanje sertifikata pružaocima usluga u vazdušnoj plovidbi
2.	Datum:	24.10.2016.
3.	Podnosilac ToR-a	ANS (Odsjek za vazduhoplovnu navigaciju) Dragan Petrović, Stručni savjetnik za licenciranje osoblja i sertifikovanje službi kontrole letenja - ATS inspektor
4.	Referentni propis	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zakon o vazduhoplovstvu Bosne i Hercegovine, („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 39/09); ✓ Odluka o poslovima koji neposredno i posredno utiču na bezbjednost vazdušne plovidbe („Službeni glasnik“ broj 79/10); ✓ Pravilnik o zajedničkim pravilima u području civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske agencije za bezbjednost vazdušnog saobraćaja („Službeni glasnik BiH“ broj 45/10); ✓ Pravilnik kojim se uspostavlja okvir za stvaranje Jedinственog evropskog neba (Uredba EC br. 549/2004), („Službeni glasnik BiH“ broj 45/10); ✓ Pravilnik o pružanju usluga vazdušne navigacije u Jedinственom evropskom nebu (Uredba EC br. 550/2004), („Službeni glasnik BiH“ broj 45/10); ✓ Pravilnik o utvrđivanju opštih i posebnih zahtjeva za pružanje usluga vazdušne plovidbe („Službeni glasnik BiH“, broj 101/15); ✓ Aneks 2 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu – Pravila letenja (Rules of the Air); ✓ Aneks 3 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu – Meteorološke usluge u vazdušnoj plovidbi (Meteorological Service for International Air Navigation); ✓ Aneks 4 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu – Vazduhoplovne karte (Aeronautical Charts); ✓ Aneks 10 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu – Vazduhoplovne komunikacije (Aeronautical Communications), Tomovi I, II, III, IV i V; ✓ Aneks 11 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu – Usluge kontrole vazdušnog saobraćaja (ICAO Annex 11 – Air Traffic Services); ✓ Aneks 14 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu – Aerodromi (Aerodromes), Tomovi I i II; ✓ Aneks 15 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu – Službe vazduhoplovnog informisanja (Aeronautical Information Services); ✓ Uredba (EC) br. 549/2004 kojom se uspostavlja okvir za stvaranje Jedinственog evropskog neba; ✓ Uredba (EC) br. 550/2004 o pružanju usluga vazdušne

		<p>navigacije u Jedinstvenom evropskom nebu;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Uredba (EC) br. 216/2008 o zajedničkim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i osnivanju Evropske agencije za bazbijednost vazdušnog saobraćaja; ✓ Uredba (EU) br. 1035/2011 kojom se utvrđuju zahtjevi za pružanje usluga vazdušne plovidbe;
5.	Svrha propisa ²	<p>U skladu sa Zakonom o vazduhoplovstvu BiH, član 14. Sektor za vazduhoplovnu navigaciju i aerodrome (ANAD), Odsjek za vazduhoplovnu navigaciju (ANS) u sklopu planiranih aktivnosti pristupiće izradi propisa iz oblasti koju definiše Pravilnik o uslovima za izdavanje sertifikata pružaocima usluga u vazdušnoj plovidbi koji će obuhvatiti kompletan proces sertifikacije i sprovođenja inicijalnog nadzora pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi. Pravilnik će biti usklađen sa standardima i preporučenom praksom EUROCONTROL-a i Uredbama Evropske komisije (EC). Pravilnik će biti usklađen sa standardima i preporučenom praksom Međunarodne organizacije za civilno vazduhoplovstvo (ICAO) i Uredbama Evropske komisije (EC).</p>
6.	Obrazloženje ³	<p>Važeći Pravilnik o uslovima i načinu izdavanja i važenja sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“ broj 85/13, 84/14 i 37/15) nije u potpunosti usklađen sa drugim relevantnim propisima iz ove oblasti. Donošenjem Pravilnika o uslovima za izdavanje sertifikata pružaocima usluga u vazdušnoj plovidbi gore pomenuti važeći Pravilnik o uslovima i načinu izdavanja i važenja sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi u Bosni i Hercegovini će biti stavljen van snage.</p>
7.	Predlog sastava tima za izradu propisa	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stručno osoblje Odsjeka za vazduhoplovnu navigaciju (ANS); <p>U slučaju procjene o potrebi, timu se mogu priključiti i predstavnici iz drugih vazduhoplovnih organizacija, udruženja, avio prevoznika, industrije itd. Radom tima rukovodi Šef odsjeka vazduhoplovne navigacije (ANS).</p>
8.	Rok za izradu propisa	20.12.2016.
9.	Rok za donošenje propisa	april 2017.
10.	Forma budućeg propisa (zakon, pravilnik, procedura, uputstvo, odluka, naredba, itd.)	<p>Propis će biti izrađen u formi pravilnika. Rok za usaglašavanje propisa je 30 dana.</p>

Šef odsjeka, nosilac aktivnosti izrade propisa:

Radomir Gavrić

² U skladu sa članom 7. Pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa.

³ Objašnjena potreba za donošenjem propisa i druge informacije kao što su: pravni osnov za uvođenje propisa, razlozi i objašnjenje odabrane politike, usklađenost sa evropskim zakonodavstvom, provedbeni mehanizmi i obezbjeđenje poštovanja propisa, potrebna finansijska sredstva za provođenje propisa i finansijski efekti itd.

Na osnovu člana 16. i člana 61. stav (2) Zakona o upravi („Službeni glasnik BiH“ broj 32/02 i 102/09) i člana 14. stav (1) Zakona o vazduhoplovstvu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj 39/09), generalni direktor Direkcije za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi:

PRAVILNIK O USLOVIMA ZA IZDAVANJE SERTIFIKATA PRUŽAOCIMA USLUGA U VAZDUŠNOJ PLOVIDBI

Član 1. (Predmet i cilj)

(1) Predmet ovog pravilnika je definisanje uslova koje mora da ispuni pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi za dobijanje sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi, uslova pod kojima se mijenja, suspenduje ili stavlja van snage sertifikat za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi, obrazac zahtjeva za izdavanje sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi, obrazac sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi i ovlaštenja Direkcije za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine (*Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation – BHDCA*, u daljem tekstu: BHDCA), kao državne nadzorne vlasti civilnog vazduhoplovstva (*National Supervisory Authority – NSA*).

(2) Cilj ovog pravilnika je utvrđivanje postupaka BHDCA i pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi u procesu dobijanja sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi, mijenjanja, suspenzije ili stavljanja van snage sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi i provjere da li sertifikovani pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi i dalje ispunjavaju uslove za pružanje usluga.

(3) Uslovi koji su propisani ovim pravilnikom ne odnose se na usluge u vazdušnoj plovidbi koje se pružaju vazduhoplovima koji lete po pravilima OAT (*Operational Air Traffic*).

Član 2. (Pojmovi i skraćenice)

(1) Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom pravilniku imaju slijedeće značenje:

- a) Bezbjednosni propisi: Podrazumjevaju propise u vezi s pružanjem usluga vazdušne plovidbe ili obavljanjem funkcija upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja ili upravljanja vazdušnim prostorom, koji su ustanovljeni propisima Zajednice ili nacionalnim propisima, te koji se odnose na tehničku i operativnu osposobljenost i primjerenost za pružanje navedenih usluga i obavljanje navedenih funkcija na upravljanje bezbjednošću, kao i na sisteme, njihove sastavne dijelove i pripadajuće postupke;
- b) Bezbjednosni zahtjev: Podrazumijeva sredstvo za ublažavanje rizika, definisano strategijom ublažavanja rizika, koje omogućuje postizanje posebnog bezbjednosnog cilja; bezbjednosni zahtjevi uključuju organizacione, operativne, proceduralne, funkcionalne zahtjeve, zahtjeve u pogledu uspješnosti djelovanja i interoperabilnosti ili u pogledu funkcija okruženja;
- c) Direkcija za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine (*Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation*): Nadležna vazduhoplovna vlast Bosne i Hercegovine;

- d) Državna nadzorna vlast / Nacionalno nadzorno tijelo (*National Supervisory Authority*): označava BHDCA;
- e) ECAA Sporazum (*Multilateral Agreement on the Establishment of a European Common Aviation Area*): Multilateralni sporazum između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu (u skladu sa Rezolucijom Saveta bezbjednosti UN 1244 od 10. juna 1999) o uspostavljanju Zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja;
- f) Korektivna mjera: Podrazumjeva mjeru za otklanjanje uzroka otkrivene neusklađenosti;
- g) Neusklađenost: Predstavlja nedostatak u osobini, dokumentaciji ili proceduri u odnosu na važeće propise ili standarde;
- h) Organizacioni prikaz (*Organisation Exposition*): Dokument koji opisuje organizaciju i način rada pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi;
- i) Organizacija: Podrazumjeva pružaoca usluga vazdušne plovidbe ili subjekta koji obezbjeđuje upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja ili upravljanje vazdušnim prostorom;
- j) Politika bezbjednosti (*Safety Policy*): Predstavlja izjavu organizacije o osnovnom pristupu kojim ta organizacija postiže nivo bezbjednosti koji je prihvatljiv;
- k) Praćenje bezbjednosti (*Safety Monitoring*): Sistematske aktivnosti koje se preduzimaju da bi se otkrile promjene koje imaju uticaj na pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi, a te aktivnosti imaju za cilj uspostavljanje nivoa bezbjednosti koji se može tolerisati;
- l) Procjena rizika (*Risk Assessment*): Procjena kojom se utvrđuje da li se ostvaren ili uočen rizik može tolerisati;
- m) Proces: Podrazumjeva skup međusobno povezanih ili uzajamno djelujućih radnji koji pretvara ulazne elemente u izlazne elemente;
- n) Provjera: Podrazumjeva potvrdu predočavanjem objektivnih dokaza da su specifikovani zahtjevi ispunjeni;
- o) Provjerivač: Lice koje ima odgovarajuću stručnu osposobljenost i radno iskustvo u oblasti u kojoj sprovodi provjeru, koje prije svega poznaje i razumije bezbjednosne regulatorne zahtjeve i poznaje tehnike procjene prilikom obavljanja potrebnih analiza i vještine sprovođenja revizije.
- p) Rizik (*Risk*): Označava kombinaciju opšte vjerovatnoće ili učestalosti pojavljivanja štetnog uticaja izazvanog opasnošću i ozbiljnost tog uticaja;
- r) Provjera: Obuhvata svaku aktivnost BHDCA pri utvrđivanju i provjeri usklađenosti organizacije koja je predmet provjere usklađenosti sa regulatornim zahtjevima, uključujući stručni nadzor i inspekcije;

- s) *Sertifikacija (Certification)*: Predstavlja postupak utvrđivanja usklađenosti podnosioca zahtjeva sa primjenjivim zahtjevima, uključujući odredbe Zakona o vazduhoplovstvu Bosne i Hercegovine i propise donesene na osnovu tog zakona, kao i izdavanje odgovarajućeg sertifikata koji potvrđuje takvu usklađenost i upis imaoca sertifikata u relevantan registar;
- t) *Sertifikat za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi* (u daljem tekstu: *sertifikat*): Dokument koju izdaje BHDCA kao rezultat sertifikacije, kojim se potvrđuje da pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi ispunjava uslove za pružanje jedne ili više usluga u vazdušnoj plovidbi;
- u) *Sistem upravljanja bezbjednošću (Safety Management System – SMS)*: Obuhvata organizaciju, procedure i sistem odgovornosti kojima se uspostavlja i održava prihvatljiv nivo bezbjednosti u radu pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi;
- v) *SMS dokumentacija (SMS Documentation)*: Skup dokumenata pripremljenih na bazi politike bezbjednosti i u svrhu postizanja bezbjednosnih ciljeva, na osnovu kojih je razvijen i dokumentovan sistem upravljanja bezbjednošću (*SMS*);
- z) *Tim za sertifikaciju*: Tim provjerivača sastavljen u cilju provođenja provjere ispunjenosti uslova za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi;
- aa) *“Spot check”* princip: Princip brze provjere pojedinih tačaka umjesto cijele grupe;
- bb) *Usluge*: Označavaju uslugu u vazdušnoj plovidbi ili skup usluga u vazdušnoj plovidbi;
- cc) *Usluge u vazdušnoj plovidbi*: Opšti pojam koji označava pružanje usluga vazduhoplovnog informisanja, kontrole vazdušnog saobraćaja, navigacije, komunikacije, nadzora i meteoroloških usluga;
- dd) *Vazduhoplov (Aircraft)*: Svaka mašina koja se održava u atmosferi zbog reakcije vazduha, osim reakcije vazduha u odnosu na zemljinu površinu;
- ee) *Vođa tima za sertifikaciju*: Lice zaduženo da vodi Tim za sertifikaciju;

(2) Skraćenice upotrebljene u ovom pravilniku imaju slijedeće značenje:

- a) *AIS (Aeronautical Information Services)* – Usluge vazduhoplovnog informisanja u vazdušnoj plovidbi;
- b) *ANSP (Air Navigation Service Provider)* – Pružalac usluga vazdušne plovidbe;
- c) *APMF (Application Management Function)* – Funkcija upravljanja zahtjevima;
- d) *ATS (Air Traffic Services)* – Usluge kontrole vazdušnog saobraćaja u vazdušnoj plovidbi;
- e) *BHDCA (Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation)* – Direkcija za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine;
- f) *CNS (Communication, Navigation or Surveillance)* – Usluge komunikacije, navigacije ili nadzora u vazdušnoj plovidbi;
- g) *EASA (European Aviation Safety Agency)* – Evropska agencija za bezbjednost u vazduhoplovstvu

- h) EU (*European Union*) – Evropska zajednica;
- i) GAT (*General Air Traffic*) – Svi letovi koji se izvode u skladu sa pravilima i procedurama ICAO-a;
- j) ICAO (*International Civil Aviation Organisation*) – Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva;
- k) MET (*Meteorological Services*) – Meteorološke usluge u vazdušnoj plovidbi;
- l) NSA (*National Supervisory Authority*) – Državna nadzorna vlast / Nacionalno nadzorno tijelo;
- m) OAT (*Operational Air Traffic*) – Svi letovi koji ne podliježu pravilima GAT i za koje su pravila i procedure propisale nadležne državne vlasti;
- n) SMS (*Safety Management System*) – Sistem upravljanja bezbjednošću;
- o) QMS (*Quality Management System*) – Sistem upravljanja kvalitetom.

Član 3. (Uslovi za izdavanje sertifikata)

Uslovi koje mora da ispuni podnosilac zahtjeva za dobijanje sertifikata za pružanje usluga vazdušne plovidbe (u daljem tekstu: podnosilac zahtjeva) utvrđeni su u Pravilniku o utvrđivanju opštih i posebnih zahtjeva za pružanje usluga vazdušne plovidbe i to:

- a) opšti i posebni zahtjevi u Članu 4. Pravilnika o utvrđivanju opštih i posebnih zahtjeva za pružanje usluga vazdušne plovidbe, i
- b) zahtjevi za dobijanje sertifikata sa odstupanjem u Članu 5. Pravilnika o utvrđivanju opštih i posebnih zahtjeva za pružanje usluga vazdušne plovidbe.

Član 4. (Pismo namjere)

(1) Pružalac usluga vazdušne plovidbe, koji želi da se sertifikuje, u BHDCA dostavlja pismo o namjeri podnošenja zahtjeva za izdavanje sertifikata (u daljem tekstu: pismo namjere), najmanje 90, a najviše 120 dana prije planiranog datuma slanja zahtjeva za sertifikaciju. Pružalac usluga vazdušne plovidbe u pismu namjere navodi usluge vazdušne plovidbe za koje namjerava da podnese zahtjev za sertifikaciju.

(2) Nakon prijema pisma namjere iz stava (1) ovog člana, BHDCA odlučuje o njegovom prihvatanju u roku od najviše 30 dana od dana prijema i o tome obavještava podnosioca pisma namjere.

(3) Ukoliko nisu potrebne dodatne informacije, BHDCA podnosiocu pisma namjere dostavlja obavještenje o prihvatanju pisma namjere koje sadrži slijedeće:

- a) obavještenje o prihvatanju pisma namjere;
- b) informaciju o načinu provođenja postupka sertifikacije;

- c) spisak dokumentacije koju treba dostaviti uz zahtjev za izdavanje sertifikata;
- d) informaciju o iznosu taksi koje treba uplatiti prilikom podnošenja zahtjeva za sertifikaciju.

(4) U prilogu obavještenju iz stava (3) ovog člana, BHDCA podnosiocu pisma namjere dostavlja:

- a) obrazac zahtjeva za izdavanje sertifikata koji je dat u Prilogu I ovog Pravilnika;
- b) upitnike za provjeru usklađenosti sa opštim i posebnim zahtjevima utvrđenim u Dodacima I, II, III, IV i V Pravilnika o utvrđivanju opštih i posebnih zahtjeva za pružanje usluga vazdušne plovidbe;
- c) ICAO kontrolne liste za provjeru usklađenosti sa zahtjevima standarda utvrđenih u Dodacima II, III, IV i V Pravilnika o utvrđivanju opštih i posebnih zahtjeva za pružanje usluga vazdušne plovidbe.

(5) Ukoliko su potrebne dodatne informacije, BHDCA podnosiocu pisma namjere upućuje zahtjev za dostavljanje dodatnih informacija sa rokom za dostavljanje i obavještenjem da će postupak biti obustavljen ukoliko tražene informacije ne budu dostavljene u utvrđenom roku.

(6) Ukoliko podnosilac pisma namjere ne dostavi dodatne informacije u za to utvrđenom roku ili ne ispunjava uslove za započinjanje postupka sertifikacije, BHDCA obavještava podnosioca pisma namjere o obustavljanju postupka.

Član 5. (Vođa postupka)

(1) Osoba zadužena ispred BHDCA za komunikaciju sa podnosiocem zahtjeva tokom postupka sertifikacije i priznavanja stranog sertifikata je vođa postupka (*Application Management Function – APMF*).

(2) Vođa postupka u skladu sa svojim ovlaštenjima preuzima radnje u postupku i odgovoran je za upravljanje zapisima nastalim u predmetu.

Član 6. (Zahtjev za sertifikovanje)

(1) Postupak sertifikacije započinje kada pružalac usluga vazdušne plovidbe podnese zahtjev za izdavanje sertifikata, a okončava se kad BHDCA donese:

- a) zaključak o obustavljanju postupka;
- b) rješenje o izdavanju sertifikata; ili
- c) rješenje o odbijanju zahtjeva za izdavanje sertifikata

(2) Podnosilac zahtjeva podnosi zahtjev na obrascu koji je dat u Prilogu I ovog Pravilnika.

(3) Podnosilac zahtjeva uz zahtjev prilaže dokumentaciju utvrđenu u Članu 7. ovog Pravilnika kojom dokazuje način na koji je usklađen sa opštim i posebnim zahtjevima.

Član 7.
(Dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje sertifikata)

Podnosilac zahtjeva uz zahtjev za izdavanje sertifikata prilaže slijedeću dokumentaciju:

- a) popis i obim usluga u vazdušnoj plovidbi koje namjerava da pruža;
- b) Organizacioni prikaz (*Organisation Exposition*), koji obuhvata:
 - 1) izjavu odgovornog rukovodioca podnosioca zahtjeva (*Accountable Manager*) kojom se potvrđuje da je podnosilac zahtjeva usklađen sa opštim i posebnim zahtjevima, izražava težnja da podnosilac zahtjeva bude kontinuirano usklađen sa opštim zahtjevima i iskazuje saglasnost da podnosilac zahtjeva, na zahtjev BHDCA, dostavi sve dodatne informacije koje su potrebne za utvrđivanje usklađenosti;
 - 2) dokument o politici bezbjednosti podnosioca zahtjeva;
 - 3) pozicije i lična imena viših rukovodilaca podnosioca zahtjeva s njihovim obavezama i odgovornostima, a posebno:
 - opis upravljanja bezbjednošću i opis odgovornosti za razvoj i održavanje sistema upravljanja bezbjednošću;
 - obaveze, odgovornosti i organizaciju koja je ustanovljena da bi se obezbjedilo aktivno učešće viših rukovodilaca u upravljanju bezbjednošću;
 - 4) organizacionu šemu i linije odgovornosti u oblastima koje su pokrivena opštim zahtjevima;
 - 5) opšti opis ljudskih resursa;
 - 6) opšti opis objekata, radnih prostorija, opreme i uređaja;
 - 7) način na koji je podnosilac zahtjeva usklađen sa opštim zahtjevima i kako će ostati usklađen sa opštim zahtjevima;
- c) popunjene upitnike za provjeru usklađenosti sa opštim i posebnim zahtjevima.
- d) popunjene ICAO kontrolne liste za provjeru usklađenosti sa zahtjevima standarda utvrđenih u Dodacima II, III, IV i V Pravilnika o utvrđivanju opštih i posebnih zahtjeva za pružanje usluga vazdušne plovidbe.

Član 8.
(Postupanje po prijemu zahtjeva za izdavanje sertifikata)

(1) BHDCA u roku od najviše 10 radnih dana od prijema zahtjeva i dokumentacije podnosiocu zahtjeva u pisanoj formi potvrđuje prijem zahtjeva i dokumentacije ili u slučaju neposredne dostave izdati potvrdu o prijemu koja ujedno i služi u svrhu dokazivanja da je zahtjev podnesen.

(2) BHDCA po prijemu zahtjeva uspostavlja Tim za sertifikaciju (u daljem tekstu: Tim) i određuje vođu Tima.

(3) Članovi Tima su ovlaštena lica i inspektori u skladu sa Pravilnikom o nadzoru u civilnom vazduhoplovstvu.

Član 9. **(Procjena prihvatljivosti zahtjeva za izdavanje sertifikata)**

(1) Vođa Tima zajedno sa članovima Tima vrši procjenu prihvatljivosti zahtjeva za izdavanje sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi u Bosni i Hercegovini i izvještaj o izvršenoj procjeni dostavlja vođi postupka.

(2) Procjena prihvatljivosti iz stava (1) ovog člana podrazumjeva provjeru:

- a) da li podnosilac zahtjeva ispunjava uslove za sertifikaciju u Bosni i Hercegovini u skladu sa članom 7 stavovi (2) i (3) Dodatka I, Pravilnika o pružanju usluga vazdušne navigacije u Jedininstvenom evropskom nebu.
- b) da li je zahtjev za izdavanje sertifikata kompletan i ispravan i da li je dostavljena sva dokumentacija koja je zahtjevana.

(3) Nakon izvršene procjene prihvatljivosti vođa postupka obavještava podnosioca zahtjeva o tri moguća rezultata procjene:

- a) da je zahtjev prihvaćen i da se nastavlja sa procesom sertifikacije.
- b) da je potrebno da podnosilac zahtjeva dopuni zahtjev i dokumentaciju.
- c) da je podnosilac zahtjeva odbijen jer nije prihvatljiv za sertifikaciju u Bosni i Hercegovini.

(4) U slučaju procjene da je zahtjev prihvatljiv vođa postupka najkasnije u roku od 21 dan od prijema zahtjeva obavjestiti podnosioca zahtjeva da je zahtjev prihvaćen i da se nastavlja sa procesom sertifikacije. U prilogu obaveštenja se dostavlja:

- a) plan sertifikovanja;
- b) informacija o vođi Tima i članovima Tima;
- c) uputstvo za uplatu naknade za vršenje provjere ispunjenosti uslova za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi. Naknada za vršenje provjere ispunjenosti uslova za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi treba da bude uplaćena najkasnije 10 radnih dana od dana prijema obaveštenja. Proces sertifikacije neće biti nastavljen sve dok naknada ne bude uplaćena. Visina naknade za vršenje provjere ispunjenosti uslova za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi je utvrđena Odlukom o visini naknada za usluge iz nadležnosti Direkcije za civilno vazduhoplovstvo BiH.

(5) U slučaju procjene da je potrebno da podnosilac zahtjeva dopuni zahtjev i dokumentaciju, vođa postupka ga informiše o krajnjem roku za dostavljanje ažuriranog zahtjeva i kompletirane dokumentacije i da će postupak biti obustavljen u slučaju da traženo ne bude dostavljeno u zahtjevanom roku.

(6) U slučaju odbijanja zahtjeva, rješenje o tome vođa postupka dostavlja podnosiocu zahtjeva najkasnije 10 dana od dana donošenja rješenja.

Član 10. **(Pregled dostavljene dokumentacije)**

(1) Tim procjenjuje zahtjev pregledom dokumentacije koju je podnositelj zahtjeva podnio da bi opisao, saopštio i sproveo aranžmane za pružanje usluga za koje je podnio zahtjev u skladu sa zahtjevima važećih propisa.

(2) Organizacioni prikaz (*Organisation Exposition*) i bilo koji Upitnik za provjeru usklađenosti i check-lista usklađenosti neće se smatrati jedinim i isključivim dokazima usklađenosti sa važećim opštim i posebnim zahtjevima. Svaka tvrdnja od strane podnosioca zahtjeva u njegovom Organizacionom prikazu ili u popunjenom Upitniku za provjeru usklađenosti i check-listi usklađenosti potencijalno može biti predmet dalje provjere na licu mjesta u cilju da se utvrdi tačnost tvrdnje.

(3) U pogledu dokumentacije, Tim će:

- a) tražiti dokaze da su važeći opšti i posebni zahtjevi shvaćeni i da postoje jasni pokazatelji da su razvijeni procesi i pravila za njihovo ispunjavanje.
- b) u slučaju da bude nesiguran vezano za neki određen opis, reference, proces itd., tražiti pojašnjenje. Ovakav zahtjev za pojašnjenje će biti dostavljen podnosiocu zahtjeva u pisanoj formi i odgovor na takav zahtjev će se smatrati integralnim dijelom dokumentacije koja prati zahtjev za sertifikaciju.
- c) u slučaju da ustanovi neusklađenost sa opštim i posebnim zahtjevima, tražiti da podnositelj zahtjeva obrazloži u pisanoj formi takvu neusklađenost. To će dati podnosiocu zahtjeva dodatnu mogućnost da otkloni neusklađenosti prije završetka procjene ili da iznese argumente koji potvrđuju usklađenost sa opštim i posebnim zahtjevima.

(4) Pregled ne mora da bude ograničen na one dokumente koje je naveo podnositelj zahtjeva u svom Organizacionom prikazu ili popunjenim Upitnicima za provjeru usklađenosti ili popunjenim kontrolnim listama usklađenosti. Tim može preko vođe postupka u pisanoj formi tražiti dodatnu dokumentaciju na uvid od strane podnosioca zahtjeva i ta dokumentacija će biti smatrana integralnim dijelom dokumentacije koja prati zahtjev za sertifikaciju.

(5) Ako pregled dokumenata ukazuje na moguća područja slabosti ili nesigurnosti u odnosu na aranžmane pružaoca usluga da zadovolji opšte i posebne zahtjeve, onda će takva područja, na osnovu odluke Tima, biti predmet dalje provjere na licu mjesta. Pored toga će i područja gdje dokumentacija ne ukazuje na područja slabosti ili nesigurnosti biti predmet provjere na licu mjesta zasnovane na "spot check" principu da bi se potvrdila usklađenost.

(6) Vođa Tima neće nastaviti sa slijedećim koracima procjene ako se pregledom dokumentacije utvrdi da podnositelj zahtjeva ne ispunjava opšte i posebne zahtjeve. Umjesto toga predmet će biti predat vođi postupka sa prijedlogom Tima da se zahtjev odbije.

(8) Ukoliko vođa postupka odluči da prekine proces sertifikacije, donijeće rješenje o odbijanju zahtjeva i dostaviti ga podnosiocu zahtjeva.

Član 11.
(Plan i program inicijalnog nadzora)

(1) Pošto utvrdi da su zahtjev i dokumentacija potpuni i pregledom dokumentacije odluči da nastavi sa procesom sertifikacije, vođa postupka na prijedlog Tima donosi plan i program inicijalnog nadzora kojim će se dodatno utvrditi da li podnosilac zahtjeva ispunjava uslove za izdavanje sertifikata i dostavlja ih podnosiocu zahtjeva najkasnije u roku od 60 dana od prijema potpune dokumentacije.

(2) Prije početka inicijalnog nadzora vođa postupka i podnosilac zahtjeva usklađuju termine i dinamiku inicijalnog nadzora.

Član 12.
(Inicijalni nadzor)

(1) Inicijalni nadzor uključuje niz provjera na licu mjesta organizacije podnosioca zahtjeva. Najmanje jedna provjera na licu mjesta se sprovodi čak i u slučaju da je podnosilac zahtjeva za pružanje usluga mala organizacija.

(2) Područja provjere na licu mjesta će biti određena kroz:

- a) informacije dobijene prilikom pregleda dokumentacije koje definišu područja organizacije podnosioca zahtjeva i specifične procese nad kojim će se izvršiti nadzor da bi se provjerila usklađenost podnosioca zahtjeva sa izabranim skupom opštih i posebnih zahtjeva (spot checks).
- b) informacije dobijene prilikom pregleda dokumentacije da bi se provjerilo da li je realizacija aranžmana podnosioca zahtjeva u skladu sa identifikovanim namjerama (spot checks).
- c) informacije dobijene prilikom pregleda dokumentacije koje ukazuju na moguća područja slabosti ili nesigurnosti u vezi sa mogućnostima i načinom pružaoaca usluga da zadovolji opšte i posebne zahtjeve.
- d) druga područja interesovanja (područja koja su predmet provjere na licu mjesta ne bi trebalo da isključivo obuhvataju područja provjeravana prilikom pregleda dokumentacije).

(3) Izbor područja za revizije će uzeti u obzir rezultate ranijih stručnih nadzora i inspekcija sprovedenih od strane BHDCA u 24-tvoro mjesečnom periodu, identifikujući područja gdje postoji dovoljan nivo povjerenja u skladu sa već sprovedenim upravljačkim praksama u organizaciji podnosioca zahtjeva.

(4) U svakom od izabranih područja, biće identifikovani zahtjevi koji će biti predmet provjere. Uzorkovanje zahtjeva u svakom području treba da zavisi od procesa koji se provjeravaju i nivoa povjerenja dostignutog od strane Tima prilikom pregleda dokumentacije.

(5) Inicijalni nadzor se sprovodi po principima sprovođenja stručnog nadzora.

Član 14.
(Olakšavanje provođenja inicijalnog nadzora)

(1) Podnositelj zahtjeva dužan je da Timu omogući nesmetano vršenje inicijalnog nadzora i slobodan pristup objektima, opremi i uređajima, kao i uvid u sve relevantne informacije i tražene dokumente, podatke, uključujući obilaske i posjete njegovim lokacijama i da mu pruži svu neophodnu tehničku pomoć.

(2) Članovi Tima imaju pravo da tokom sprovođenja inicijalnog nadzora obavljaju slijedeće radnje:

- a) da istraže relevantne evidencije, podatke, procedure i bilo koji drugi materijal relevantan za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi;
- b) da uzimaju kopije ili izvode iz tih evidencija, podataka, procedura i drugog materijala;
- c) traže usmeno objašnjenje na licu mjesta;
- d) ulaze u relevantne prostorije, posjede ili sredstva transporta.

Član 15.
(Izveštaj o procjeni)

(1) Kada je procjena (pregled dokumentacije i inicijalni nadzor) završena, vođa postupka podnosiocu zahtjeva dostavlja izvještaj o procjeni, koji sačinjava vođa Tima na osnovu pojedinačnih izvještaja članova Tima, uključujući kao minimum slijedeće informacije, ako je primjenjivo:

- a) opšte informacije o inicijalnom nadzoru, uključujući datum, članove Tima, posmatrače i/ili stručnjake koji su bili angažovani tokom nadzora, ciljeve i obim nadzora i plan nadzora.
- b) detalje koji se odnose na utvrđene neusklađenosti, uključujući njihov sagledani značaj.
- c) odgovore podnosioca zahtjeva na neusklađenosti identifikovane tokom provjera na licu mjesta.
- d) zahtjev za dostavljanje plana korektivnih aktivnosti za otklanjanje utvrđenih neusklađenosti.
- e) zaključci procjene koji se odnose na ukupan proces sertifikacije.

(2) Izvještaj o procjeni se sastavlja u dva istovjetna primjerka od kojih se jedan dostavlja podnosiocu zahtjeva u roku od 15 dana od dana završetka procjene.

(3) Dostavljanjem izvještaja o procjeni okončava se inicijalni nadzor.

(4) Vođa Tima neće nastaviti sa slijedećim koracima procjene ako inicijalni nadzor pokaže da proces sertifikacije ne može biti dovršen zbog nedostatka finansijskih sredstava u strukturi podnosioca zahtjeva, zbog nedovoljnog angažovanja podnosioca zahtjeva da se obezbijedi usklađenost sa važećim opštim i posebnim zahtjevima ili zbog nemogućnosti podnosioca

zahtjeva da obezbjedi usklađenost sa važećim opštim i posebnim zahtjevima. Umjesto toga predmet će biti predat vođi postupka sa prijedlogom Tima da se zahtjev odbije.

(5) Ukoliko vođa postupka odluči da prekine proces sertifikacije, donosi rješenje o odbijanju zahtjeva i dostavlja ga podnosiocu zahtjeva.

Član 16. (Korektivne aktivnosti)

(1) Podnosilac zahtjeva najkasnije 30 dana od dana dostavljanja izvještaja o procjeni u BHDCA dostavlja plan korektivnih aktivnosti.

(2) Plan korektivnih aktivnosti sadrži:

- a) podatke o podnosiocu zahtjeva i sprovedenom inicijalnom nadzoru;
- b) kratkoročne aktivnosti s ciljem trenutnog otklanjanja neusklađenosti;
- c) analizu korijenskog uzroka za svaku neusklađenost;
- d) dugoročne aktivnosti s ciljem sprečavanja pojave sličnih neusklađenosti u budućnosti;
- e) rokove za izvršenje aktivnosti iz tač. b) i d);
- f) očekivane dokaze.

(3) Tim će procijeniti predložene korektivne aktivnosti i prihvatiti ih ako su one dovoljne za otklanjanje neusklađenosti, a podnosilac zahtjeva izvršava korektivne aktivnosti u prihvaćenim rokovima.

(4) Ukoliko predloženi plan korektivnih aktivnosti nije prihvatljiv Tim će putem vođe Tima obavjestiti vođu postupka, navesti razloge i zahtjevati reviziju plana korektivnih aktivnosti.

(5) Predmet će biti predat vođi postupka sa prijedlogom Tima da se zahtjev odbije ukoliko podnosilac zahtjeva:

- a) ne dostavi plan korektivnih aktivnosti u roku utvrđenom u stavu (1) ovog člana; ili
- b) ne realizuje korektivne aktivnosti u prihvaćenim rokovima.

(6) Ukoliko vođa postupka odluči da prekine proces sertifikacije, donosi rješenje o odbijanju zahtjeva i dostavlja ga podnosiocu zahtjeva.

Član 17. (Trajanje procesa sertifikacije)

BHDCA donosi odluku o zahtjevu za izdavanje sertifikata najkasnije u roku od 180 dana od dana predaje zahtjeva.

Član 18.
(Pojam sertifikata i važenje sertifikata)

(1) BHDCA donosi rješenje i izdaje sertifikat podnosiocu zahtjeva ukoliko u toku procesa sertifikacije podnosilac zahtjeva dokaže da ispunjava uslove za izdavanje sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi.

(2) Sertifikat se izdaje bez vremenskog ograničenja i važi sve dok je pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi usklađen sa zahtjevima utvrđenim u Članu 3. ovog pravilnika, njegove zamjene, ograničavanja, privremenog oduzimanja ili ukidanja.

(3) Sertifikat se može izdati i na ograničen vremenski period ako iz objektivnih razloga utvrđenih tokom procesa sertifikacije BHDCA procjeni da je smanjen nivo povjerenja u mogućnosti pružaoca usluga da osigura kontinuiranu usklađenost.

(4) Sertifikat se izdaje na 12 mjeseci u slučaju da je podnosilac zahtjeva novoosnovana organizacija i važi do momenta produženja ili stavljanja van snage.

(5) Sertifikat se izdaje na 24 mjeseca, ako BHDCA dozvoli odstupanja u skladu sa Članom 5. Pravilnika o utvrđivanju opštih i posebnih zahtjeva za pružanje usluga vazdušne plovidbe.

(6) Usluge u vazdušnoj plovidbi za koje se može zahtjevati izdavanje sertifikata utvrđene su u Prilogu II ovog pravilnika.

(7) BHDCA može podnosiocu zahtjeva na osnovu njegovog zahtjeva izdati pojedinačni sertifikat za svaku uslugu koju želi da pruža ili jedinstveni sertifikat za dvije ili više usluga.

(8) Za izdavanje sertifikata podnosilac zahtjeva koji ispunjava uslove za dobijanje sertifikata plaća naknadu za izdavanje sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi. Visina naknade za izdavanje sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi je određena Odlukom o visini naknada za usluge iz nadležnosti Direkcije za civilno vazduhoplovstvo BiH.

Član 19.
(Sadržaj sertifikata)

(1) U skladu sa tačkom 1. Aneksa II Dodatka I, Pravilnika o pružanju usluga vazdušne navigacije u Jedinstvenom evropskom nebu u sertifikatu se navodi:

- a) naziv nadležne vazduhoplovne vlasti koja izdaje sertifikat,
- b) naziv i adresa podnosioca zahtjeva,
- c) opšti uslovi za izdavanje i važenje sertifikata,
- d) usluge za koje se sertifikat izdaje,
- e) datum izdavanja sertifikata,
- f) važenje sertifikata, i
- g) izjava o usklađenosti podnosioca zahtjeva sa opštim zahtjevima.

(2) Ako BHDCA dozvoli odstupanja u skladu sa Članom 5. Pravilnika o utvrđivanju opštih i posebnih zahtjeva za pružanje usluga vazdušne plovidbe, uz sertifikat se izdaje i prilog

sertifikatu u kome se navodi priroda odstupanja, obim odstupanja, pravni osnov odstupanja i obaveza BHDCA da prati da li imalac sertifikata kontinuirano ispunjava uslove pod kojima su mu odstupanja dozvoljena.

(3) U skladu sa tačkom 2. Aneksa II, Dodatka I, Pravilnika o pružanju usluga vazdušne navigacije u Jedinstvenom evropskom nebu navode se dodatni zahtjevi, ako ih BHDCA utvrdi na prijedlog podnosioca zahtjeva.

(4) Sertifikat se izdaje na obrascu sertifikata koji je dat u Prilogu III ovog pravilnika.

Član 20. (Priznavanje stranog sertifikata)

(1) BHDCA vrši priznavanje sertifikata koji je stranoj organizaciji izdala državna vazduhoplovna vlast države ECAA područja.

(2) Postupak priznavanja sertifikata koji je stranoj organizaciji izdala državna vazduhoplovna vlast države ECAA područja se pokreće zvaničnim zahtjevom strane organizacije. Uz zahtjev za priznavanje sertifikata podnosilac zahtjeva dostavlja kopiju važećeg sertifikata zajedno sa prilogom sertifikatu u kome je dat spisak usluga za koje je sertifikat izdat i posebni uslovi ako postoje.

(3) BHDCA u roku od najviše 10 radnih dana od prijema zahtjeva i dokumentacije podnosiocu zahtjeva u pisanoj formi potvrđuje prijem zahtjeva i dokumentacije ili u slučaju neposredne dostave izdaje potvrdu o prijemu koja ujedno i služi u svrhu dokazivanja da je zahtjev podnesen.

(4) Vođa postupka u roku od 21 dan od prijema zahtjeva, u pisanoj formi obavještava podnosioca zahtjeva o tome da su zahtjev i dokumentacija potpuni ili da je potrebno da podnosilac zahtjeva dopuni zahtjev ili dokumentaciju. U prilogu obavještenja će biti i uputstvo za uplatu naknade za priznavanje stranog sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi. Naknada za priznavanje stranog sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi treba da bude uplaćena najkasnije 10 radnih dana od dana prijema obavještenja. Proces priznavanja sertifikata neće biti nastavljen sve dok naknada ne bude uplaćena. Visina naknade za priznavanje sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi je određena Odlukom o visini naknada za usluge iz nadležnosti Direkcije za civilno vazduhoplovstvo BiH.

(5) Pošto utvrdi da su zahtjev i dokumentacija potpuni i naknada uplaćena, vođa postupka u roku od 15 dana donosi rješenje o priznavanju stranog sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi i dostavlja ga podnosiocu zahtjeva.

(6) Ukoliko vođa postupka procijeni da podnosilac zahtjeva ne ispunjava uslove za priznavanje sertifikata, donosi rješenje o odbijanju zahtjeva i dostavlja ga podnosiocu zahtjeva.

Član 21. (Obnavljanje sertifikata)

(1) Imalac sertifikata šest mjeseci prije isteka roka važenja sertifikata podnosi BHDCA zahtjev za obnovu sertifikata.

(2) BHDCA može obnoviti sertifikat bez provođenja dodatne provjere ako je imalac sertifikata tokom nadzora vršenog u prethodnom periodu dokazao da je ostao usklađen sa opštim i posebnim zahtjevima.

(3) BHDCA, može, na osnovu rezultata nadzora vršenog u prethodnom periodu, odlučiti da izvrši dodatnu provjeru na licu mjesta. U tom slučaju vođa postupka predlaže uspostavljanje Tima. Sastav Tima se određuje na osnovu oblasti u kojima se vrši dodatna provjera za potrebe obnove sertifikata.

(4) U slučaju iz stava (3) ovog člana, vođa postupka kreira namjenski Plan sertifikacije za potrebe obnove sertifikata koji opisuje cjelokupan proces. Ovakav proces će biti podskup procesa koji se koriste za sertifikaciju.

Član 22. (Privremeno oduzimanje ili ukidanje sertifikata)

(1) Ako BHDCA tokom provođenja nadzora nad imaoem sertifikata utvrdi da su se stekli uslovi iz Člana 44 stav (2) ili Člana 47 stav (4) Pravilnika o nadzoru u civilnim vazduhoplovstvu, preduzeće mjere utvrđene u Članu 46. (1) istog pravilnika, što može uključivati i privremeno oduzimanje ili ukidanje sertifikata.

(2) O preduzetim mjerama iz stava (1) ovog pravilnika BHDCA donosi rješenje i dostavlja ga imaoocu sertifikata.

(3) Pri odlučivanju o mjerama koje će preduzeti, BHDCA razmotra djelotvornost i proporcionalnost mjera i voditi računa o obavezi neprekidnog pružanja bezbjednih usluga korisnicima.

(4) O svojoj odluci da privremeno oduzme ili ukine sertifikat, sa obrazloženim razlozima za to, BHDCA obavještava Ministarstvo komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine i EASA-u.

Član 23. (BHDCA procedure i uputstva)

BHDCA izrađuje procedure i uputstva po kojima procjenjuje usklađenost podnosioca zahtjeva sa zahtjevima primjenljivih zakona i propisa.

Član 24. (Povjerljivost informacija i dokumentacije)

(1) Svi dokumenti koji su podneseni uz zahtjev za izdavanje sertifikata ili naknadno dostavljeni na uvid, kao i informacije koje se prikupe tokom nadzora, smatraju se poslovnom, odnosno službenom tajnom, ako domaćim ili međunarodnim aktom nije drukčije propisano.

(2) BHDCA štiti poverljivost informacija i dokumenata, a naročito:

- a) poverljive informacije o pružaocima usluga vazdušne plovidbe, njihovim poslovnim odnosima ili komponentama njihovih troškova;
- b) informacije vezane za bezbjednost (*safety*), sigurnost (*security*) i sve druge informacije kojima se može naneti šteta pružaocu usluga vazdušne plovidbe.

Član 25.
(Prestanak važenja propisa)

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o uslovima i načinu izdavanja i važenja sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi u Bosni i Hercegovini.

Član 26.
(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“.

Broj: X-X-XX-X-XXX-X/17
Banja Luka, XX.XX.2017. godine

Generalni direktor
Đorđe Ratkovića

PRILOG I – OBRAZAC ZAHTJEVA ZA IZDAVANJE SERTIFIKATA

ZAHTJEV ZA IZDAVANJE SERTIFIKATA ZA PRUŽANJE USLUGA U VAZDUŠNOJ PLOVIDBI /

APPLICATION FOR THE CERTIFICATION OF AN AIR NAVIGATION SERVICE PROVIDER

Direkcija za civilno vazduhoplovstvo BiH
Vojvode Pere Krece bb
78000, Banja Luka
Bosna i Hercegovina

Zahtjev za izdavanje sertifikata /
Application for Certification
Zahtjev za promjenu /
Application for change

1. Registrovani naziv podnosioca zahtjeva / Registered Name of Applicant

2. Skraćeni poslovni naziv / Trading name (if different)

3. Adresa / Address

4. Kontakt podaci / Contact Details

Ime / Name

Tel / Tel

Fax / Fax

E-mail / E-mail

5. Vrsta usluge za koju se zahtjeva izdavanje sertifikata u skladu sa Dodatkom I Pravilnika o pružanju usluga vazdušne navigacije u jedinstvenom evropskom nebu („Službeni glasnik BiH“ broj 45/10) /

Scope of Services for which Certification is Requested in Accordance with Annex I of Regulation on provision of air navigation services in the single European sky (Official Gazzete of BH No. 45/10)

ATS

CNS

AIS

MET

6. Ime i prezime izvršnog direktora (ili ekvivalenta po odgovornosti) /

Name of the Chief Executive Officer (or equivalent position within the organization)

7. Potpis izvršnog direktora (ili ekvivalenta po odgovornosti) /

Signature of the Chief Executive Officer (or equivalent position within the organization)

8. Mjesto i datum / Place and Date

**ZAHTJEV ZA IZDAVANJE SERTIFIKATA ZA PRUŽANJE USLUGA U
VAZDUŠNOJ PLOVIDBI /**
*APPLICATION FOR THE CERTIFICATION OF AN AIR NAVIGATION
SERVICE PROVIDER*

9. Obrazloženje podnosioca zahtjeva / Organisation Exposition

- Zahtjev za inicijalnu sertifikaciju / Application for Initial Certification**
*Tri kopije obrazloženja podnosioca zahtjeva dostavljaju se uz ovaj zahtjev /
Three copies of the organisation exposition are forwarded together with this application form*
- Zahtjev za promjenu / Application for Changes**
*Tri kopije promijenjenih stranica obrazloženja imaoca sertifikata dostavljaju se uz ovaj zahtjev /
Three copies of the pages modified in the previous organisation exposition are forwarded together with this
application form*

10. Upitnici / Questionnaires

- Uz ovaj zahtjev dostavljaju se popunjeni upitnici koji su predviđeni procedurom
BHDCA za izdavanje sertifikata /**
*Questionnaires defined in BHDCA certification procedures are forwarded together with
this application form*

11. Odstupanja / Derogations

**Popuniti samo ako organizacija podnosi zahtjev za određena odstupanja u skladu sa
Članom 5. Pravilnika o utvrđivanju opštih i posebnih zahtjeva za pružanje usluga vazdušne
plovidbe („Službeni glasnik BiH“ broj 101/15) i takva odstupanja su procijenjena kao
prihvatljiva od strane BHDCA / To be completed only if organization applies for specific
derogations in accordance with Article 5. of Regulation on laying down common and specific
requirements for the provision of air navigation services (Official Gazzete of BH No. 101/15) and
such derogations have been determined as appropriate by the BHDCA**

- podnosilac zahtjeva je svjestan da mu u skladu sa gore pomenutim Članom 5.
sertifikat ne dozvoljava pružanje prekograničnih usluga i da ne može ostvariti pravo
uzajamnog priznavanja u okviru Jedinstvenog evropskog neba / the applicant is
aware that under Article 5. mentioned above the certificate will not allow for the provision
of cross-border services and that they will not benefit from the right to mutual recognition
within the Single European Sky**
- podnosilac zahtjeva namjerava da pruža ATS usluge samo u odnosu na jednu ili
više slijedećih kategorija: / the applicant intends to provide ATS services only with
respect to one or more of the following categories:**
 - opšta avijacija / general aviation**
 - rad iz vazduha / aerial work**
 - komercijalni vazdušni transport ograničen na vazduhoplove sa maksimalnom
masom na polijetanju manjom od 10 t ili sa manje od 20 putničkih sjedišta /
commercial air transport limited to aircraft with less than 10 tonnes of maximum take
off mass or less than 20 seats**

ZAHTJEV ZA IZDAVANJE SERTIFIKATA ZA PRUŽANJE USLUGA U VAZDUŠNOJ PLOVIDBI /

APPLICATION FOR THE CERTIFICATION OF AN AIR NAVIGATION SERVICE PROVIDER

- komercijalni vazdušni transport sa manje od 10.000 kretanja u godini, bez obzira na maksimalnu masu na polijetanju i broj putničkih sjedišta; "kretanja" se računaju kao zbir polijetanja i slijetanja i broje se kao prosjek za period od prethodne tri godine / commercial air transport with less than 10.000 movements per year, regardless of the maximum take-off mass and the number of passenger seats; "movements" being counted as the sum of take-offs and landings and calculated as an average over the previous three years**
- podnosilac zahtjeva je pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi koje nisu usluge kontrole vazdušnog saobraćaja i ima godišnji bruto promet od 1.000.000 € ili manje u odnosu na usluge koje pruža ili namjerava da pruža / the applicant is air navigation service provider other than provider of air traffic services and has a gross annual turnover of 1.000.000 € or less in relation to the services it provides or intends to provide**
- podnosilac zahtjeva je dokumentovao relevantne dokaze svega gore navedenog u svom opisu organizacije / the applicant has documented the relevant evidences of all above in its organisation exposition**

12. Detaljan opis obima usluga za koje se zahtjeva izdavanje sertifikata ili promjena u sertifikatu / Detailed description of the Scope of Services for which Certification/Change is/are Requested

- a) **Koristiti onoliko strana koliko je potrebno da se popuni tabela u prilogu. / Use as many attached pages as necessary to complete the table.**
- b) **Naznačiti vrstu usluga, komponente i pod-komponente usluga onako kako su one naznačene u tabeli koju ste dobili da opišete obim usluga za koje se zahtjeva/izdaje sertifikat. / Use the type of services, their parts and sub-parts as they appear in the table provided by the BHCA to describe the scope of services for which certification can be requested/granted.**
- c) **Popuniti samo polja koja su relevantna za zahtjev. / Complete only boxes relevant to the application.**
- d) **Polje "Dodatni uslovi koje predlaže podnosilac zahtjeva" treba da sadrži sve one uslove i ograničenja utvrđena od strane organizacije u vezi sa uslugama za koje se zahtjeva sertifikat. Predloženi uslovi trebaju biti jasno definisani i da podpadaju pod kategorije uslova koji mogu biti navedeni u sertifikatu u skladu sa Aneksom II Dodatka I Pravilnika o pružanju usluga vazdušne navigacije u jedinstvenom evropskom nebu („Službeni glasnik BiH“ broj 45/10). / The 'Conditions proposed by the applicant' should include all those conditions and limitations identified by organisation in relation to the services for which certification is requested. The conditions proposed should be clearly formulated and fall under the categories of possible conditions to be attached to certificates in accordance with Annex II of Annex I of Regulation on provision of air navigation services in the single European sky (Official Gazette of BH No. 45/10).**
- e) **Po potrebi, dodatni uslovi mogu da se detaljnije opišu u posebnom dokumentu koji onda predstavlja sastavni dio priložene dokumentacije / Wherever necessary, the conditions can be described by means of references to documents attached to this application form or other relevant documentation.**

PRILOG II – USLUGE U VAZDUŠNOJ PLOVIDBI ZA KOJE SE MOŽE ZAHTJEVATI IZDAVANJE SERTIFKATA

Usluge/ Services	Vrste usluga koje se pružaju/ Type of services to be provided	Komponenta usluge koja se pruža/ Part of the service to be provided	Podkomponenta usluge koja se pruža/ Sub-part of the service to be provided	
Usluge kontrole vazdušnog saobraćaja (ATS)/ Air Traffic Services (ATS)	Kontrola vazdušnog saobraćaja (ATC)/ Air Traffic Control (ATC)	Oblasna kontrola vazdušnog saobraćaja/ Area Control Service	N/A	
		Prilazna kontrola vazdušnog saobraćaja / Approach Control Service	N/A	
		Aerodromska kontrola vazdušnog saobraćaja / Aerodrome Control Service	N/A	
	Usluge informisanja vazduhoplova u letu (FIS)/ Flight Information Service (FIS)		HF operativna uluga informisanja vazduhoplova u letu (OFIS)/ HF Operational Flight Information Service (OFIS) Broadcasts	N/A
			VHF operativna usluga informisanja vazduhoplova u letu (OFIS)/ VHF Operational Flight Information Service (OFIS) Broadcasts	N/A
			Automatsko emitovanje informacija o terminalu – glasovna poruka (Voice ATIS)/ Voice-Automatic Terminal Information Service (Voice-ATIS) Broadcasts	N/A
			Automatsko emitovanje informacija o terminalu – digitalna poruka (D-ATIS)/ Data Link Automatic Terminal Information Service (D-ATIS)	N/A
			Emitovanje VOLMET poruka i/ili VOLMET usluga/ VOLMET Broadcasts and/or D-VOLMET Service	N/A
	Usluge uzbunjivanja/ Alerting Services	N/A	N/A	
Savjetodavne usluge (Napomena: ne odnosi se na ICAO Annex 11)/ Advisory Service (NOTE: not referred to in ICAO Annex 11)	N/A	N/A		

Usluge/ Services	Vrste usluga koje se pružaju/ Type of services to be provided	Komponenta usluge koja se pruža/ Part of the service to be provided	Podkomponenta usluge koja se pruža/ Sub-part of the service to be provided
	Aerodromsko informisanje vazduhoplova u letu (AFIS) (kombinacija FIS-a i AL na aerodromu bez ATS servisa) Aerodrome Flight Information Service (AFIS) (Combination of FIS and AL in an aerodrome with no ATC services)	N/A	N/A
Usluge komunikacije, navigacije ili nadzora (CNS)/ Communication, Navigation and Surveillance (CNS)	Komunikacije (C)/ Communication(C)	Vazduhoplovne usluge mobilne komunikacije (komunikacija zemlja – vazduh)/ Aeronautical Mobile Service (air-ground communication)(C)	Za informisanje vazduhoplova u letu/ For Flight Information Services
			Za oblasnu kontrolu vazdušnog saobraćaja / For Area Control Services
			Za prilaznu kontrolu vazdušnog saobraćaja / For Approach Control Services
			Za aerodromsku kontrolu vazdušnog saobraćaja / For Aerodrome Control Services
		Vazduhoplovne usluge fiksne komunikacije (komunikacija zemlja - zemlja)/ Aeronautical Fixed Service (ground – ground communications)	N/A
		Vazduhoplovne usluge mobilne satelitske komunikacije (AMSS)/ Aeronautical Mobile Satellite Service (AMSS)	N/A
	Navigacija (N) <i>(SES definicija: Navigacione usluge označavaju usluge i sredstva kojima se vazduhoplovima obezbeđuju informacije o pozicij i vremenskom trenutku)</i> <i>(Napomena: Usluge mogu uključivati generisanje vazduhoplovnog radionavigacionog signala u prostoru i naknadnu distribuciju i obradu signala kako bi se omogućilo</i>	Prostiranje NDB signala u prostoru/ Provision of NDB signal-in-space	N/A
		Prostiranje VOR signala u prostoru/ Provision of VOR signal-in-space	N/A
		Prostiranje DME signala u prostoru/ Provision of DME signal-in-space	N/A
		Prostiranje ILS signala u prostoru/ Provision of ILS signal-in-space	CAT I
CAT II			
CAT III a			
Prostiranje MLS signala u prostoru/ Provision of MLS signal-in-space	CAT III b		
	CAT III c		
	CAT I		
	CAT II		
	CAT III a		
	CAT III b		

Usluge/ Services	Vrste usluga koje se pružaju/ Type of services to be provided	Komponenta usluge koja se pruža/ Part of the service to be provided	Podkomponenta usluge koja se pruža/ Sub-part of the service to be provided
	<p>njegovo korištenje u vazduhoplovu)/ Navigation (N) (SES definicija: Navigation services means those facilities and services that provide aircraft with positioning and timing information) (NOTE: the service should include the generation of aeronautical radio navigation signal in-space, and its subsequent distribution and processing up to the delivery for its use by aircraft)</p>	<p>Prostiranje GNSS signala u prostoru/ Provision of GNSS signal-in-space</p>	<p>CAT III c</p> <p>GNNS osnovni sistem (GALILEO)/ GNNS Core System (GALILEO)</p> <p>Satelitski sistem sa poboljšanom preciznošću (SBAS)/ Satellite Based Augmentation System (SBAS)</p> <p>Zemaljski sistem sa poboljšanom preciznošću (GBAS)/ Ground Based Augmentation System (GBAS)</p>
	<p>Nadzor (S) (SES definicija: Usluge nadzora znače one usluge i sredstva koja služe pozicioniranju vazduhoplova radi omogućavanja bezbjednog razdvajanja) (Napomena: Usluge mogu uključivati generisanje putem senzora podataka o poziciji vazduhoplova i njihovoj naknadnoj obradi i distribuciji za korištenje u operacijama ATM) Surveillance (S) (SES definicija: Surveillance services means those facilities and services used to determine the respective positions of aircraft to allow safe separation) (NOTE: the service should include the generation of surveillance data by means of sensors and its subsequent distribution and processing up to the delivery for use in ATM operations)</p>	<p>Pružanje podataka primarnog nadzornog radara (PSR)/ Provision of data from Primary Surveillance Radar (PSR)</p> <p>Pružanje podataka sekundarnog nadzornog radara (SSR)/ Provision of data from Secondary Surveillance Radar (SSR)</p> <p>Pružanje podataka automatskog zavisnog sistema (ADS)/ Provision of data from Automatic Dependent Surveillance (ADS)</p> <p>Pružanje podataka sa radara koji kontroliše kretanje na zemlji (SMR)/ Provision of data from Surface Movement Radar (SMR)</p>	<p>N/A</p> <p>Mode A/C</p> <p>Mode S</p> <p>ADS-C</p> <p>ADS-B</p> <p>N/A</p>

Usluge/ Services	Vrste usluga koje se pružaju/ Type of services to be provided	Komponenta usluge koja se pruža/ Part of the service to be provided	Podkomponenta usluge koja se pruža/ Sub-part of the service to be provided
Usluge vazduhoplovnih informisanja (AIS)/ Aeronautical Information Services (AIS)	AIS	Pružanje svih AIS usluga kako je opisano u ICAO Annex 15/ Provision of the whole AIS service as described in ICAO Annex 15.	N/A
Meteorološke usluge (MET)/ Meteorological Services (MET)	MET	Pružanje svih MET usluga kako je to opisano u ICAO Annex 3 (Napomena: Kada METP obezbjeđuje dio MET usluga (npr. aerodromskon posmatranje i izvještavanje) ograničenja moraju biti navedena.) Provision of the whole MET service as described in ICAO Annex 3. <i>(Note: When the METP provides part of the MET service (e.g. aerodrome observing and reporting) the limitations have to be indicated.)</i>	N/A

PRILOG III – OBRAZAC SERTIFIKATA ZA PRUŽANJE USLUGA U VAZDUŠNOJ PLOVIDBI

DIREKCIJA ZA CIVILNO VAZDUHOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE
BOSNIA AND HERZEGOVINA DIRECTORATE OF CIVIL AVIATION

KAO DRŽAVNA NADZORNA VLAST BOSNE I HERCEGOVINE
AS NATIONAL SUPERVISORY AUTHORITY OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

SERTIFIKAT
CERTIFICATE

Broj sertifikata:
Number of the Certificate:

Na osnovu Člana 16. st. (1) Zakona o vazduhoplovstvu Bosne i Hercegovine, ("Službeni glasnik BiH" br. 39/09), Člana 7. Dodatka I Pravilnika o pružanju usluga vazdušne navigacije u Jedinstvenom evropskom nebu, ("Službeni glasnik BiH" br. 45/10) i Člana 4 Pravilnika o utvrđivanju opštih i posebnih zahtjeva za pružanje usluga vazdušne plovidbe („Službeni glasnik BiH“ broj 101/15) i pod uslovima utvrđenim ovim sertifikatom Državna nadzorna vlast Bosne i Hercegovine potvrđuje da:

Pursuant to Aviation Law of Bosnia and Herzegovina (Official Gazette of BH No. 39/09), Regulation on provision of air navigation services in the Single European Sky (Official Gazette of BH No. 45/10) and Regulation on laying down common and specific requirements for the provision of air navigation services (Official Gazette of BH No. 101/15) and subject to the conditions specified in this certificate, the National Supervisory Authority of Bosnia and Herzegovina hereby certifies:

[Naziv podnosioca zahtjeva]

kao pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi ispunjava uslove sadržane u opštim i posebnim zahtjevima koji se odnose na usluge navedene u Prilogu ovog sertifikata i da je sposoban pružati te usluge.

as an air navigation service provider organisation compliant with the Common and Specific Requirements applicable to the services listed in the attached schedule and, therefore, capable of providing them.

Opšti uslovi

General Conditions

1. Ovaj sertifikat zahtjeva usklađenost sa postupcima i procedurama koji su navedeni u obrazloženju imaoca sertifikata / *This certificate requires compliance with the procedures and other arrangements specified in the organisation exposition,*
2. Ovaj sertifikat važi dok imalac sertifikata pruža usluge u skladu sa važećim opštim i posebnim zahtjevima za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi navedenim u tabeli u Prilogu ovog sertifikata / *This certificate is valid whilst the organisation remains compliant with the applicable Common and Specific Requirements identified for their navigation services included in the certificate schedule.*

[U slučaju da se sertifikat izdaje na ograničen vremenski period, u tački 2. Opštih uslova obrasca sertifikata se upisuje na koji vremenski period se izdaje]

Mjesto i datum izdavanja / *Place and Date of Issue:* _____, _____, 20__

Potpis / *Signed:* _____
[Za Državnu nadzornu vlast BiH / For the National Supervisory Authority]

PRILOG SERTIFIKATU
CERTIFICATE SCHEDULE

Naziv organizacije: / [Naziv podnosioca zahtjeva]
Organisation Name:

Veza (broj sertifikata): / [Broj sertifikata izdatog od strane NSA]
Reference (Certificate No.):

Usluge / Services	Vrsta usluge koja se pruža / Type of services to be provided	Komponenta usluge koja se pruža / Part of service to be provided	Pod-komponenta usluge koja se pruža / Sub-part of service to be provided	Dodatni uslovi za pružanje usluga / Conditions identified
ATS				
CNS				
AIS				
MET				

Datum izdavanja / Date of Issue: _____, 20__

Potpis / Signed: _____
Za Državnu nadzornu vlast BiH / For the National Supervisory Authority

Napomena: / Note:

Ako se sertifikat izdaje sa dopuštenim odstupanjima, onda tačka 2. u Opštim uslovima obrasca sertifikata glasi: /
If certificate is issued with derogations, then in point 2. in General Conditions of certificate stay as follows:

2. Ovaj sertifikat važi dok imalac sertifikata pruža usluge u skladu sa dopuštenim odstupanjima od opštih zahtjeva za pružanje usluga i u skladu sa dodatnim uslovima za pružanje usluga navedenim u tabeli u Prilogu ovog sertifikata /
This certificate is valid whilst the organisation remains compliant with Common Requirements applicable to the organisation within the scope defined by the derogations identified in its certification schedule; and the specific conditions identified for the services included in the certificate schedule.